

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

ОБЩИНА СТАМБОЛОВО

ПРАВИЛА И МЕТОДИКА ЗА МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПОЛИТИКАТА ПО КАЧЕСТВОТО И СИГУРНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване на ефективността на администрацията чрез въвеждане на механизми за по-ефикасно управление и прилагане на принципа на партньорство при формулиране на политики“, Договор с рег. номер 13-13-69/26.11.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ е разработен във връзка с изпълнение на Договор № ОП 10/24.03.2014 г. за „Извършване на независима предварителна оценка на Общинския план а развитие 2014-2020 г., Актуализиране и разработване на програми и стратегии за развитие на Общината, Разработване и въвеждане на правила и методика за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на политиката по качеството и сигурност на информацията и провеждане на съпътстващо обучение за запознаване с разработените документи, Разработване и въвеждане на правила и методика за мониторинг, контрол и последваща оценка при изпълнението на Инвестиционната политика на общината и провеждане на съпътстващо обучение за запознаване с разработените документи.”

Многопластовата проблематика на отделните секторни направления налага използването на интегриран подход при решаването на отделни проблеми в различни сфери. Интегрираният подход е възможен, когато за решаването на даден проблем се пристъпва след подробен анализ на наличната и свързана с обекта информация. Големият обем на тази информация и променливият характер на човешкия фактор налагат необходимостта от използване на информационни системи за съхраняване, възпроизвеждане и когато е възможно - анализ.

Именно поради тази причина, сигурността на информацията е от изключително значение и е необходимо да се извършва непрекъснат мониторинг, контрол и оценка на процеса по събиране, съхранение, качество и управление на информацията. Необходимо е също така развиване и поддържане на знанията, както и разпределението на отговорностите на персонала на общинска администрация за използването и сигурността на информацията. Настоящите правила и методики имат за цел да подобрят ефективността и ефикасността на провежданите от общинската администрация политики като се създаде възможност за проследяване и оценка на политиките и база за вземане на правилни управленски решения при формулирането на стратегическото управление на общината.

Като част от настоящите правила е дадена дефиниция на основните понятия, върху които стъпва документът, направен е преглед на съществуващите системи за мониторинг и контрол в община Стамболово и са разписани методики за оценки на осъществяваните политики, както и правила за мониторинг на изпълнението на политиката. Правилата са разработени в съответствие с Методиката за мониторинг, контрол и последваща оценка на законодателството и политиките и Методика за оценка на прилагането на принципите на добро управление на местно ниво (двете методики за изработени по ОПАК).

Тъй като в община Стамболово не е наличен конкретен документ, с който се имплементира политиката по качество и сигурност на информацията, е използван Общинския план за развитие 2014 – 2020 г. (ОПР 2014 - 2020 г.) за основа на настоящите правила и методика, тъй като той е стратегически документ, обхващащ всички сектори от социално-икономическия живот в общината и е добър пример за това, как да се извършва неговото наблюдение/мониторинг и оценка на базата на релевантни и сигурни данни и информация.

Използването на ОПР 2014 - 2020 г. като примерен стратегически и планов документ е обосновано и от нуждата от тези правила, която е свързана с многопластовата проблематика на отделните сектори и необходимостта от интегриран подход при събирането и анализа на релевантната информация, за да могат да се направят точни изводи и да се вземат правилни решения за интервенция.

2. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

В този раздел са разгледани основните понятия, на които стъпват настоящите правила и методики, като уточняват тяхната интерпретация в контекста на съвременното разбиране за стратегическо планиране.

Основните понятия, които са разгледани са:

1. Публична политика;
2. Стратегическо планиране
3. Мониторинг

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

4. Оценка
5. Индикатори

Публична политика

Значението на термина „публична политика“ се свързва с принципи и насоки за действия, насочени към постигането на конкретни цели, използвайки ограничени ресурси. Тези действия се изпълняват от местни, държавни или наднационални органи, носители на необходимите политически, законодателни и финансови правомощия.

Обикновено след одобряването на публичните политики се разработват и програми или планове за действие, които по-ясно очертават пътя за постигането на целите. Тези документи включват действия и ресурси (технически, финансови и др.) за изпълнение на дадена политика.

Разписването и изпълнението на публични политики и програми/планове е комплициран и многостранен процес, който включва следните фази:

1. Стратегическо планиране.
2. Разработване на политиката и програмите за нейната реализация.
3. Изпълнение на програмите.
4. Мониторинг/наблюдение.
5. Оценка.

Стратегическо планиране

Стратегическото планиране е комплексен и динамичен процес, който обхваща много и различни сфери на обществения живот. В тази връзка той трябва да се изпълнява като един интегриран процес и отделните документи в системата на стратегическо планиране следва да се разработват и реализират в пълно съответствие помежду си. То представлява начин да се набележат мерки за постигане на желани бъдещи състояния.

Стратегическото планиране се отличава с цикличен характер, който се състои от следните логически и хронологически свързани фази:

- ✓ Вникване в проблема и дефиниране на потенциални решения
- ✓ Структуриране на решенията
- ✓ Осъществяване на решенията и проверка на прилагането
- ✓ Проверка на постигнатите резултати
- ✓ Оценка успеха на решението

В тази връзка стратегическото планиране позволява да:

- ✓ се формулират дългосрочни програмни и управленски цели, както и цели на конкретни политики, заедно с желаните резултати;
- ✓ се определят усилията и ресурсите, които трябва да бъдат разпределени ;
- ✓ се определят планови показатели, чрез които ще се измерва напредъкът по постигане на общите и конкретни цели за определен период от време ;
- ✓ се дава възможност за обединяване вижданията и усилията на правителството, гражданското общество и въобще заинтересованите страни в съвместна работа за постигане на обща визия на основата на споделени ценности.

От това става видно, че процесът на стратегическото планиране е свързан с оценка на текущото състояние, с консултативни процеси, с определяне на конкретен фокус на публичните политики, с прогнози. В тази връзка, то следва да се разбира като систематизиран и добре регулиран процес, който да насочи действията и решенията на общността в определен период от време в конкретна посока.

Мониторинг и контрол

Наблюдението/мониторингът на провеждана политика и респективно на изпълнението на програми и проекти е непрекъснат процес. Той включва регулярно събиране на данни, които след това се анализират и обобщават, като на тяхна база се правят изводи,

които да дадат необходимата информация на ръководството на органа, провеждащ политиката дали се постигат желаните промени и на каква цена.

В обобщен вид, дефиницията за мониторинг е следната: Непрекъснат процес на събиране, обработка и анализ на данни, свързани с процеса на изготвяне и прилагане на стратегическите и планови документи и генерирането на информация, на чиято база да се вземат адекватни решения по отношение подобряването на процесите на планиране, управление и прилагане на съответната политика, изразена чрез съответния стратегически документ, по такъв начин, че да се гарантира постигането на заложените от нейното изпълнение резултати по възможно най-ефективен и ефикасен начин.

Основните дейности, извършвани в рамките на мониторинга са следните:

- ✓ Дейности по осигуряването и събирането на данни (включително поддържането на база данни);
- ✓ Дейности по „произвеждането“ на информация (чрез анализ на данни, свързани с конкретното изпълнение съответната политика и средата в която същата се осъществява);
- ✓ Дейности, свързани с административното обслужване на стратегическият документ;
- ✓ Дейности, свързани с вземането на решения и докладване на резултатите от мониторинга.

Тясно свързана с наблюдението е дейността по упражняването на постоянен контрол върху процеса на прилагане на съответния стратегически документ. Чрез тази дейност се осигурява информация, която описва до колко съответстват прилаганите мерки и действия на определените цели, както и до колко същите отразяват действащия нормативен и организационен контекст, в които се прилага съответната публична политика и свързания с нея стратегически/планов документ като се фокусира върху целесъобразността и ефективността на разходваните ресурси.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Оценка

На базата на информацията, обобщена от мониторинга/наблюдението, на определени етапи се извършва оценка на имплементираните интервенции, която обикновено се извършва от външен независим консултант, който да долови фактори, които участниците в управлението на програмата не виждат.

Основните видове оценка на стратегически документи са: предварителна, междинна и последваща.

Индикатори

Индикаторите са инструменти, които дават специфична информация за степента на постигане на набелязаните цели посредством предварително заложените целеви стойности и период за тяхното постигане. Те се използват както при мониторинга, така и при междинната и последващата оценката на стратегическите документи, чрез които се провеждат конкретните политики.

Индикаторите биха могли да се определят още като:

- ✓ Инструмент за измерване.
- ✓ Инструмент, който опростява сложната статистическа информация като ни предоставя обобщени данни и ни дава възможност за анализ.
- ✓ Индикаторът ни съобщава за промяна в наблюдаваната система, дава ни представа как работи тя и дали се постигат предварително поставените цели.
- ✓ Анализът на информацията, която се получава при използването на индикаторите дава представа за причините за промяната.

3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ ПОЛИТИКИ, ИЗПЪЛНЯВАНИ ОТ ОБЩИНА СТАМБОЛОВО И СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ СИСТЕМИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА.

Фокусът на настоящите правила е насочен към политиката по качество и сигурност на информацията.

Във връзка с провеждането на политиката по качество и сигурност на информацията община Стамболово няма приет отделен документ с конкретни цели и приоритети. По принцип качеството и сигурността на информацията е хоризонтален въпрос, който касае и е от ключово значение за ефективното имплементиране на всяка една политика.

Ето защо, както вече беше споменато по-горе в документа, е извършен преглед на системата за наблюдение на изпълнението на основния стратегически документ на община Стамболово - ОПР 2014 – 2020 г., чрез който тя ще реализира различни политики – социална, икономическа, културна и др. през следващия програмен период.

Качество и сигурност на информацията

Под качество и сигурност на информацията може да се разбира както осигуряването на актуални, достоверни, адекватни данни за ситуацията в страната, както и за набиране на качествена информация чрез проучване на мнението на заинтересованите страни.

Получаването на актуални, достоверни и адекватни данни ще бъде подпомогнато от целия процес на мониторинг, и най-вече с помощта на индикаторите като основни инструменти за набирането на данни.

В тази връзка, в настоящия раздел са оценени заложените принципи на партньорство и процесите на включване на заинтересованите страни в процеса на определяне и изпълнение на публични политики в общината, както и съществуващата до момента система за мониторинг и контрол, включително и индикатори.

Разработването на стратегически документ, какъвто е ОПР, се осъществява с участието на всички заинтересовани участници в социално-икономическия живот в общината, тъй като касае техните нужди и адресира проблемите им. Неговото разработване трябва да е прозрачен процес, в който всеки може свободно да изрази мнението си и да предложи мерки и интервенции, чрез които да се решат идентифицираните проблеми. Ето защо при формулирането на целите и приоритетите на този стратегически документ се прилага принципът за партньорство и осигуряване на информация и публичност.

В ОПР 2014 – 2020 г. гореспоменатият принцип е разгледан в т.8. Прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност. Там е споменато, че местните власти в община Стамболово трябва да се стремят да осигурят условия за:

- Привличане на представители на заинтересованите страни в наблюдението на изпълнението на ОПР;
- Провеждане на периодични срещи между заинтересованите страни;
- Разработване и включване на различни партньори в съвместни проекти;
- Осигуряване на прозрачност в местната политика чрез включване на местната общност и поддържане на постоянни контакти с местните групи на гражданското общество;
- Своевременно информиране на общността чрез сайта на общината за настъпилите промени и предприетите действия от страна на администрацията по изпълнението на ОПР.

Заявено е също, че ОПР може да се изпълни успешно, само ако се прилага стъпка по стъпка, т.е. като се изпълняват поетапно отделните проекти, залегнали в него, като успоредно с това се осигурява адекватна информираност, участие и мотивация на заинтересованите страни и цялата местна общност.

Система за мониторинг и оценка

В ОПР 2014 – 2020 г. системата за мониторинг и оценка е описана в т. 6. Система от индикатори и действия за наблюдение и оценка, според която е съществена част от системата е разработването и поддържането на информационна база данни. Предложено е като целесъобразно тя да е във формата на списък с всички индикатори, на базата на които периодично да се актуализират текущите стойности. Според документа тази база данни трябва да се поддържа от специализираните звена в общинската администрация. Също така е необходимо да се създаде ефективно регламентирано сътрудничество между общинската администрация и представителите

на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор.

В ОПР 2014 – 2020 г. не е описана конкретната съществуваща система за наблюдение, а само е посочено, че кметът на общината организира наблюдението на ОПР.

Създаването на общинска система за мониторинг е необходимо, за да може да се гарантира използването на качествена и релевантна информация за изготвяне на годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ОПР, в които се отчитат постигнатите резултати и се следят индикаторите, а на тяхна база се вземат решения за промени и подобрения в имплементирането на политиките, провеждани от общината.

В ОПР 2014 – 2020 г. е представена и таблица с етапите и дейностите по наблюдението и оценката през новия програмен период. Предвидено е извършване на предварителна оценка в началото на периода и на последваща оценка в края на периода. Междинна оценка обаче не е включена в таблицата, въпреки че има сигнатура в легендата към нея. От текста става ясно, че тя е предвидена за 2017 г. Това съвпада и с периода, в който трябва да се отчете и постигането на междинните стойности на заложените индикатори и се отчита като положителен фактор.

По отношение на индикаторите, както е разписано и в текста на ОПР: *Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното изграждане. Те измерват напредъка на местната общност, конкурентоспособността на МСП, образованието, изградеността на инфраструктурите, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението.*

Отделно са разписани индикатори за резултат и индикатори за въздействие, като първите са определени на ниво Приоритет, а вторите на ниво Стратегическа цел, което се отчита като правилен подход.

Индикаторите са разписани в таблица, като са спазени предложените в Методическите указания за разработване на ОПР указания. Посочена е мярката за измерване на индикатора, Началната (базова) стойност, годината, към която се отнася, междинна стойност към 2017 г.и целевата към 2020. Посочен е и източника на информация , като за тях е отредена и отделна точка, част от методиката за мониторинг и контрол.

В заключение, така създадената система за мониторинг и контрол, част от ОПР на община Стамболово 2014-2020 г. създава една добра основа за набавяне на пълна качествена и количествена информация, която да бъде добра основа за оценка на прилаганите публични политики в общината и на вземане на информирани управленски решения.

Настоящите Правила и методики за мониторинг и контрол представляват добро допълнение, към създадената система, които да създадат основата за доброто им изпълнение.

4. ИЗГОТВЯНЕ НА МЕТОДИКА И ИНСТРУМЕНТАРИУМ ЗА МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ПОЛИТИКАТА ЗА РАЗВИТИЕ

В настоящата методика са представени основните методи за набиране на информация за изпълнение на публичните политики.

Мониторингът подпомага дейността на управленските органи, като оценява въздействието от изпълняваните местни политики и отчитат както постигнатия напредък и евентуални недостатъци на системата. По този начин се подобрява прозрачността в процеса на прилагане на публични политики, повишава се отговорността и се постига отвореност на процеса чрез насърчаване участието на заинтересованите страни при реализирането на конкретни политики.

Успешното прилагане на мониторинга на публични политики гарантира следните основни положения:

- **Ефективност и ефикасност на политиките** и изграждането на стратегическа визия - институциите постигат резултати, адекватни на обществените нужди,

11

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване на ефективността на администрацията чрез въвеждане на механизми за по-ефикасно управление и прилагане на принципа на партньорство при формулиране на политики“, Договор с рег. номер 13-13-69/26.11.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

като наличните ресурси се използват по най-добрия начин. Лидерите и обществеността изграждат широка и дългосрочна перспектива за добро управление и развитие.

- **Подобрение на качеството на изпълнението** на публичните политики, постиганите резултати, създаваните продукти и предоставяните услуги. Подобрява се и се развива капацитетът на всички институции, организации и техните мрежи, ангажирани с реализацията на политиките.
- **Отчетност** – отговорите на въпроса до каква степен политиките постигат своите цели, доколко рационално са използвани публичните ресурси, какви са обществените въздействия. Отчетността дава възможност на всички заинтересовани страни – социално-икономически партньори - да преценяват степента, в която техните интереси са защитени.
- **Отговорност на управлението** - политиците и служителите в публичния сектор правят публични резултатите от упражняването на своите правомощия, вземат мерки при разминавания между планирани и получени резултати, поемат отговорност за грешки и некомпетентност.
- **Прозрачност на управленските процеси** - информацията за процедурите и отговорните институции са достъпни за заинтересованите страни и обществеността, каналите за комуникация между заинтересованите страни и публичните власти са отворени.
- **Механизми за гражданско участие** – активните граждани получават възможност да участват във вземането на решения за реализацията на публичните политики или необходимостта от тяхната промяна.
- **Съгласие** – общественият дебат позволява съгласуване на различни интереси и постигане на съгласие и подкрепа за реализацията на публичните политики. В

процеса на мониторинга и оценяването на публичните политики заинтересованите страни получават възможност за влияние върху тях, което води до мобилизация и координация на обществените действия на различните заинтересовани страни.

Мониторингът може бъде външен и вътрешен:

Вътрешният мониторинг се провежда от служителите на администрацията. Той акцентира върху разпределението на ресурсите, разходване на наличните средства, спазването на сроковете, описание на срещнатите трудности, и установяването на напредъка в прилагането на политиката. Той е отговорност не експертите от общинската администрация. Вътрешната оценка допринася за повишаването на административния капацитет на общинската администрация, изисква по-малко финансови ресурси, повишава ангажираността в този процес.

Външният мониторинг се възлага от компетентния орган на външни за съответната администрация експерти. Той създава допълнителна сигурност по отношение на независимостта, откритостта, обективността и прозрачността при оценката на междинните и крайните резултати. Специално внимание се обръща на точното съответствие с приетите правила и на ефективното усвояване на финансовите средства. Външната оценка е важна за засилване на независимостта, обективността и прозрачността на процеса и осигурява успореден мониторинг, който да намали риска от грешка.

Оценката има за цел да оцени ситуацията по изготвянето или прилагането на даден стратегически момент в определена ключова фаза, която позволява вследствие на прилагането на фокусирана комплексна оценъчна процедура да бъде генерирана информация, която да послужи за обосновка на промяна/актуализация на самия документ или на механизма, чрез който същият се прилага. Оценката е процес на преценяване на публичните политики въз основа на техните резултати, въздействието им и потребностите, които са били предназначени да удовлетворят.¹

---

¹ Ръководство за стратегическо планиране и разработване на политики в България

Оценките биват няколко вида, като нормативно са определени по следния начин:

	Предварителна	Междинна	Последваща
Основание	Основание: чл. 13, ал.2, т. 3от Закона за регионално развитие	Основание: чл. 33 .ал. 1 от Закона за регионално развитие	<i>Основание: чл. 34 .ал. 1 от Закона за регионално развитие</i>
Период за изпълнение	Успоредно с ОПР	Не по-късно от 4 години от началото на периода на действието на плана	Не по-късно от една година след изтичането на периода на действието на ОПР.
Съдържание	Прогнозна оценка за въздействието на плана върху процесите на социално-икономическо развитие на общината и екологична оценка. Екологичният компонент в оценката оценява доколко стратегията за развитие на общината, определена с плана, съответства на стратегията за опазване на околната среда и критериите за ефективност на политиката за опазване	1. Оценка на първоначалните резултати изпълнението; 2. Оценка на степента постигане на съответните цели; 3. Оценка на ефективността и ефикасността използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки	1. Оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите; 2. Оценка на общото въздействие; 3. Оценка на ефективността и ефикасността използваните ресурси; 4. Изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно

	<p>на околната среда. актуализация на развитие. съответния документ.</p>
<p>Отговорни лица</p>	<p>Приема от Кметът на общината внася за обсъждане и общинския съвет по одобряване от общинския съвет доклади за предложение на кмета на резултатите от междинната и последващата общината, заедно с ОПР оценка на изпълнението на общинския план за развитие, като същите се публикуват и на интернет страницата на общината</p>

Оценките биват:

Предварителните (ex ante) оценки се прилагат на най-ранния етап от разработването на документа, като целят да преценят съответствието с нуждите и желанията на заинтересованите страни и местната общност, релевантността на избраната стратегия за развитие и нейната съобразеност с реалното състояние на обекта, чието развитие се определя с помощта на разработвания документ.

Междинните оценки следят напредъкът по прилаганите публични политики като оценяват съответствието, ефикасността, ефективността, въздействието и устойчивостта на политиките, в съответствие с определените цели, приоритети и мерки.

Последващите оценки имат за цел да оценят получените резултати, както и степента на въздействие. Те целят да установят как са използвани обществените ресурси, каква е ефикасността на извършените интервенции, в каква степен са постигнати предвидените цели.

Индикаторите представляват инструмент за количествено измерване на постиженията по дадена публична политика.

Основните принципи, върху които се изграждат индикаторите са:

- ✓ Индикаторите се използват за опростяване, оценяване и представяне и създаване на ред въз основата на комплексни изходни данни.
- ✓ Те трябва да предоставят информация за управлението и обществеността по разбираем начин.
- ✓ Индикаторите дават възможност за проследяването на тенденции във времето и пространството
- ✓ Разработването на добри индикатори не е проста задача, изискваща събирането и систематизацията на големи обеми от данни
- ✓ Необходимостта от разбираемост означава, че при конструирането на индикатори често се агрегират големи обеми от данни в кратки, прости характеристики опростяващи реално съществуващия сложен свят;
- ✓ Генерирането им отразява логиката на т.нар. Пирамида на информацията, която отразява използваемостта на генерираните информационни ресурси за целите на управлението, а именно: Индекси – Индикатори – Сурови данни – Реален свят.

Спрямо гореизброените принципи са определени и критериите, на които следва да отговаря дефинирания набор от индикатори за изпълнението на съответната публична политика, реализирана от Община Стамболово:

- ✓ Обоснованост (целесъобразност) – да съответстват на общите приоритети и цели на стратегическия документ;
- ✓ Да са информационно осигурени или да е възможен постоянен източник на информация за всеки от тях;
- ✓ Възможност за представяне в количествено изражение (възможност за поставяне на стойностни цели и там, където е възможно, за установяване на базисно положение);
- ✓ Простота (разбираемост) – да са лесни за формулиране и разбиране ;

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ Информативност (аналитичност) на индикаторите – Те трябва да носят достатъчно информация за извеждане на съответните изводи и вземане на решения;
- ✓ Да са комплексни, да подлежат на йерархично обвързване с индикаторите на по-ниско ниво. Основните индикатори да съответстват на комплексните.
- ✓ Да осигуряват информация за възможно най-ниско териториално ниво;
- ✓ Да са обезпечени с изходни данни за възможно най-дълъг период от време (регионалното развитие е процес, отличаващ се със значителна „инерционност“ във времето);
- ✓ Да се използва ограничен брой индикатори- прекалено големия брой на индикаторите може да доведе до объркване и погрешни изводи.

За разработването на индикаторите следва да се използва и така наречения SMART модел, а именно да бъдат:

- ✓ Measurable - измерими – индикаторът трябва да бъде насочен към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовия индикатор) и да бъде количествено определен, така че да позволява измерване. Следва да се конкретизира и подходяща мерната единица.
- ✓ Available/Achievable – постижими - трябва да бъде възможно да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то във времето, когато са необходими.
- ✓ Relevant /Realistic – реалистични – индикаторът трябва да бъде пряко свързан с целта на проекта и реалистичен.
- ✓ Timely – съобразен с времето - индикаторът трябва да бъде постигнат в ограничен период на време, което трябва да се вземе предвид и да се посочи изрично в проекта.

Като основни източници на информация, на база на които биха могли да се проследят индикаторите са:

- ✓ Отчети за изпълнението на политиките в общината
- ✓ Отчети за изпълнение на Общинския план за развитие;
- ✓ Справки за реализирани проекти и инициативи

17

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване на ефективността на администрацията чрез въвеждане на механизми за по-ефикасно управление и прилагане на принципа на партньорство при формулиране на политики“, Договор с рег. номер 13-13-69/26.11.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

- ✓ Протоколи от заседания на постоянните комисии на Общинския съвет
- ✓ Решения на Общинския съвет за приемане на общинския бюджет;
- ✓ Справки за изпълнението на общинския бюджет;
- ✓ Справки от НСИ за икономическото и социалното състояние на общината
- ✓ Месечни отчети за касовото изпълнение на бюджета на общината;
- ✓ Годишна програма за управление и годишен отчет за дейността на кмета;

Списък с основните показатели, които следва да се следят е приложен в Приложение 1 към настоящите правила.

При формулирането на индикаторите се следва принципа SMART, а именно:

- ✓ Specific – точност – индикаторите трябва да са конкретни и положителни
- ✓ Measurable – измеримост – индикаторът трябва да бъде насочен към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовия индикатор) и да бъде количествено определен, така че да позволява измерване. Внимание следва да се обърне на мерната единица.
- ✓ Available/Achievable – постижим – трябва да бъде възможно да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то във времето, когато са необходими.
- ✓ Relevant/Realistic – реалистични – индикаторът трябва да бъде свързан с целта на проекта и също така да бъде реалистичен.
- ✓ Timely – съобразен с времето – индикаторът трябва да бъде постигнат в ограничен период от време, което следва да се вземе предвид и да се посочи в проекта.

Индикаторите биват няколко вида в зависимост от етапа, времето на измерването им, информацията, която целят да изберат:

- ✓ Индикаторите за ресурси предоставят информация относно финансовите, човешките, материалните, организационните или регулаторните средства, необходими за изпълнението на политиката/програмата.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- ✓ Индикаторите за продукти се отнасят до продуктите, които се очаква да бъдат произведени (или услугите, които трябва да се предоставят) чрез реализацията на политиката/програмата.
- ✓ Индикаторите за резултатите отразяват степента на постигане на заложените цели и приоритети.
- ✓ Индикаторите за въздействие се отнасят за въздействието на интервенциите в по-дългосрочен план;

Във връзка с набирането на информация по индикатори и тяхното проследяване във времето се предлага като инструмент следната таблица:

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Цел, приоритет, мярка	Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Отговорен	Базова стойност	Проследяване през годините						Целева стойност
						2014	2015	2016	2017	2018	2019	

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване на ефективността на администрацията чрез въвеждане на механизми за по-ефикасно управление и прилагане на принципа на партньорство при формулиране на политики“, Договор с рег. номер 13-13-69/26.11.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Информационната осигуреност е един от основните проблеми в процеса на изпълнение на публичните политики, като този проблем е комплексен и има своите измерения на национално ниво. Поради тази причина общината следва да предприеме конкретни мерки за постепенно набавяне на информация в рамките на нейните възможности и поддържане на собствена база от данни, която да се актуализира периодично.

В тази връзка се предлага списък от информация, необходима за проследяване провеждането на публичните политики по източници (Приложение 1)

5. ПРАВИЛА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА МЕТОДИКАТА ЗА МОНИТОРИНГ, КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ПОЛИТИКАТА.

Настоящите правила за прилагане на изготвената методика описват в пълнота етапите и последователността на мониторинга/наблюдението, контрола и оценката на публичните политики.

Подробно е разписан начинът, по който се сформира и работи наблюдаващ екип от представители на общинска администрация, общински съвет, граждански сектор, бизнеса, медиите и др.

Създаване на екип за наблюдение

Основните ангажименти на екипа са събирането на необходимите данни, провеждане на необходимите интервюта, дискусии, фокус групи и др.

Членове на екипа могат да са:

- Представители на общинска администрация;
- Представители на общинския съвет;
- Представители на гражданския сектор;
- Представители на бизнеса;
- Представители на медиите;

Този документ е създаден в рамките на проект „Подобряване на ефективността на администрацията чрез въвеждане на механизми за по-ефикасно управление и прилагане на принципа на партньорство при формулиране на политики“, Договор с рег. номер 13-13-69/26.11.2013 г., финансиран от Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Представители на културната общност.

Препоръчва се определянето на отделните членове на екипа да бъде ангажимент на съответните обществени групи, чиито интереси ще бъдат представявани. Ако последното не е възможно, се препоръчват поне консултации при избора на представител.

Препоръчва се включването и на **външни експерти** с цел спазване на принципите за обективност и прозрачност.

В зависимост от секторната политика се препоръчва екипът да бъде от минимум 3-ма (за по-специфични области) и максимално 9-ма човека (по по-важни и всеобхватни теми), за да бъде гъвкава и работеща структура, а решенията да бъдат вземани с 2/3 мнозинство.

Общината трябва да определи:

- структурата на екипа за наблюдение;
- координатор;
- цели и задачи на екипа за наблюдение;
- срока/периода, в който следва да се извършва оценката/наблюдението.

Членовете на екипа имат задачата да съберат необходимите данни и информация, като за целта следва да получат съдействие от страна на всички ръководители на звена в общинската администрация и това да е нормативно регулирано.

Екипът за наблюдение/оценка следва да проведе минимум 5 (пет) заседания.

Препоръчително е да се провежда 1 (едно) заседание месечно/тримесечно/шестмесечно.

На всяко заседание следва да присъстват:

- координаторът;
- членовете на екипа и
- ръководители на общински звена (директори на дирекции, отдели и фр.), за да предоставят исканата съгласно методиката информация.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

На първото заседание координаторът запознава членове на екипа с методиката (основно критериите заложи в нея) и правилата за прилагането ѝ, а заседанието трябва да приключи с решение, което задължително включва:

- **необходимите източници на информация**, които следва да се представят и разгледат, за да бъде извършено наблюдението/оценката - къде и как ще бъдат набавени, кой и в по какъв начин ще ги представи на екипа за наблюдение;
- **графика за работа и за следващите заседания** на екипа;
- **звената на общинска администрация**, които следва да бъдат ангажирани и нуждите от тяхното участие **и сроковете за изпълнение**;
- **Датата**, към която се изготвят докладите за мониторинг/оценка.

Решението се предоставя на кмета на общината, на председателя на общинския съвет и на ръководителите на общинските звена, ангажирани да оказват съдействие.

На следващите заседания членовете на екипа работят по същество и прилагат методиката, като обсъждат събраните данни и постигат съгласие относно постигнатото.

При необходимост от събиране на допълнителна информация и/или данни, екипът решава кой и как ще набавя тази информация за следващото заседание.

По време на всяко заседание се съставя протокол, в който се записва:

- присъстващите (членове на екипа и наблюдатели);
- дневния ред на заседанието;
- разисквания и дискусии по същество;
- опис на представените материали по всеки индикатор/въпрос;
- заключения;
- решения.

След като екипът приключи своята работа, координаторът обобщава данните във формата, зададен от методиката.

Екипът за наблюдение/оценка приключва с изготвянето на доклад, който представлява описателен анализ към обобщените данни. Описателният анализ се приема с 2/3 мнозинство.

Европейски съюз

ОПАК. Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

От съществено значение за оценката на публични политики е да се предвидят необходимите средства за нейното възлагане на външен изпълнител, а също и времето на имплементиране в зависимост от типа и обхвата на оценката.

Друг ключов елемент от докладите за мониторинг/наблюдение и/или оценка са препоръките, които би трябвало да се изпълнят своевременно, за да има по-голям ефект от наблюдението и/или оценката.